

TECHNOLOGICKÁ SUVERENITA EU

TECHNOLOGICKÁ SUVERENITA EU

ANALÝZA

SRPEN 2021

MANAŽERSKÉ SHRUTÍ

Autorský kolektiv

Současný stav a trendy v oblasti technologické suverenity

Digitální transformace Evropy představuje pro Evropskou unii v příštích letech, označovaných jako „digitální dekáda“, klíčové hospodářsko-politické výzvy a příležitosti. **Zásadní otázkou** v této věci je přitom nalezení shody napříč zeměmi EU v postoji k technologické soběstačnosti, nezávislosti či autonomii, nejčastěji označované jako **technologická suverenita**. V současné době **nemá pojem technologické suverenity jednoznačnou definici** a není nalezena ani shoda v postojích napříč členskými státy EU. EU chce zůstat na jedné straně otevřená, ale na druhé straně také soběstačná ve strategických sektorech. **EU v současnosti není lídrem na poli většiny technologických prvků**. Právě naopak, v současnosti je zřetelný narůstající vliv Číny za udržující se pozice USA jako majoritního poskytovatele a technologického giganta ve vybraných aspektech technologické suverenity.

Řešením závislosti EU na dovozu ze třetích zemí ve strategických odvětvích není budování vlastních soběstačných evropských kapacit za každou cenu. Naopak otevřená strategická autonomie představuje odvážnou a pozitivní vizi pro posílení evropských kapacit, která by měla být založena na otevřené globální výměně, vzájemné provázanosti a posílení strategických partnerství se zeměmi, které sdílejí evropské hodnoty. Z **ekonomicko-politických faktorů** hraje v diskusi důležitou roli **postoj EU** a jednotlivých členských států **k největším obchodním partnerům a zároveň konkurentům, technologickým gigantům – Číně a USA**, a to zejména v **oblasti ochrany a bezpečnosti dat**. Vliv na vývoj strategické autonomie budou mít např. technologické faktory jako nové patenty v této oblasti, a především jejich nositelé. Jedním z důvodů nesoběstatečnosti je nedostatečné technologické inovační prostředí. **Nezanedbatelné jsou rovněž vlivy sociokulturních faktorů**, jako například úroveň vzdělanosti a lidského kapitálu v oblasti technologií či přístup obyvatel členských států k digitalizaci uvnitř EU i ve srovnání se třetími zeměmi.

Digitální trh a tržní koncentrace

Digitální trh je společným trhem v rámci EU, který odstraňuje obchodní překážky mezi členskými státy, čímž zvyšuje hospodářskou prosperitu a přispívá k vytváření „stále užšího svazku evropských národů“. Jednotlivé **segmenty digitálního trhu jsou zpravidla ovládnuty oligopolní strukturou**. Až na výjimky (Accenture – Irsko, Capgemini – Francie a SAP SE – Německo) **nemají dominantní firmy v jednotlivých segmentech sídlo v EU**. Jednotlivé segmenty ovládají firmy sídlící v USA, Číně, Jižní Koreji, na Kajmanských ostrovech a ve Velké Británii.

Většina dominantních firem nemá sídlo v EU, a z **hlediska technologické suverenity v oblasti digitálního trhu neexistuje v současnosti segment, ve kterém by EU byla soběstačná** či měla **k dispozici dostatek zdrojů, aby si zajistila autonomii**. EU by však na své cestě k dosažení strategické autonomie **neměla usilovat o zcela suverénní, a tím i vysoce regulovaný trh**. Je třeba mít na paměti, že vyšší míra regulace trhu zpravidla vede ke ztrátě flexibility. To však nevyklučuje podporu jak stávajících, tak i nově vznikajících firem v daných oblastech. Toto

doporučení se týká i nově vznikajících segmentů digitálního trhu. Určité snahy ze strany některých zemí či firem jsou již vidět, avšak stále je zde **velký prostor, kterému EU v současnosti nevěnuje pozornost** (např. digitální zdraví) či teprve začíná danou problematiku řešit. Do budoucna by se tedy EU měla zaměřit na podporu a rozvoj firem se sídlem v EU ať již v současných oblastech digitálního trhu, tak i v nově vznikajících oblastech, jako je např. digitální zdraví.

Konkurenceschopnost evropských firem při uzavírání se importu technologicky vyspělých produktů a služeb ze třetích zemí

Charakteristickým rysem pokročilé a konkurenceschopné ekonomiky je v současnosti **zastoupení odvětví s vysokou technologickou náročností**. Pandemie onemocnění COVID-19 významnost high-tech sektoru pro globální ekonomiku ještě umocnila, s čímž souvisí i příležitosti, které se nově vyskytly. Neexistují však jen příležitosti, ale i hrozby, a to zejména ty protekcionistické, které nastolují **nový pohled na otázku ekonomické soběstačnosti a strategické autonomie**.

Jako zásadní se při analýze dopadů na high-tech makro- a mikro-konkurenceschopnost jeví **poměr mezi úrovní liberální spolupráce na bázi otevřeného obchodu a protekcionistickými opatřeními vedoucími k uzavírání importu**. Z analýzy vyplývá, že **uzavírání se importu technologicky vyspělých produktů a služeb ze třetích zemí vede k omezením a limitům při dosahování high-tech konkurenceschopnosti**. Zvyšující se úroveň omezování importu vede k menším dopadům na high-tech makro-konkurenceschopnost členských států EU a k vyššímu konkurenčnímu potenciálu. Ten je však „vykoupen“ vyššími náklady na zajištění technologické soběstačnosti a efektivity národních ekonomik. **Hlavním cílem EU a jednotlivých členských států by mělo být posílení inovační výkonnosti evropských firem a zvýšení jejich konkurenceschopnosti**. Ke zvýšení konkurenceschopnosti by mělo dojít především prostřednictvím zvýšení využívání unikátních know-how vzniklých ve spolupráci s akademickým a výzkumným sektorem, dále pak rozšířením know-how firem pro vlastní inovace, zvýšením efektivity interních procesů v oblasti řízení inovací, tak aby došlo k nárůstu počtu firem především evropského původu v pozici technologických lídrů.

Z pohledu **kategorie podniků** byla **nejmenší omezení** high-tech mikro- konkurenceschopnosti identifikována u **mikropodniků**, **největší omezení** pak v kategorii **velkých podniků**. **Oslabení konkurenceschopnosti lze předpokládat u levných, neunikátních a jednoduchých výrobků s nižší přidanou hodnotou**.

Zásadním předpokladem pro dosažení a udržení konkurenceschopnosti je **nalezení rovnováhy mezi soběstačností, pružností a velikostí zdrojů, tedy schopností spustit výrobu high-tech zboží a schopností poskytovat high-tech služby**. **Protekcionismus**, jako hra s mínusovým součtem, tak vede nejen ke ztrátám na straně států, před kterými protekcionismus chrání, ale ztrácí i ekonomiky, které protekcionistická opatření přijaly. **Protekcionismus tak má v kontextu high-tech makro- a mikro-konkurenceschopnosti jednoznačně diskriminační charakter**. Technologická suverenita tudíž není cestou, nýbrž **otevřenost a mezinárodní spolupráce v podobě modelu „otevřené strategické autonomie“**. EU klade důraz jak na **otevřenost vůči mezinárodnímu obchodu, tak na vymezení a zachování možnosti zásahů ve strategických oblastech, a to ve prospěch posilování autonomie (soběstačnosti) EU**.

Rizika závislosti EU na importu technologií ze třetích zemí

Zkoumání obchodních vztahů EU se třetími zeměmi odhaluje **rizika související s nedostatečnými či nepravidelnými dodávkami vstupů ze třetích zemí, které výrobci z členských států EU potřebují k zabezpečení své výroby.** Výsledky analýzy celkového dovozu technologií do EU, jakož i sektorové struktury dovozu ICT do EU, ukázaly **postupně klesající závislost EU na dovozu technologií ze třetích zemí,** a v případě ICT také v současnosti relativně nízkou úroveň této závislosti v porovnání s jinými komoditami. Z hlediska **sektorové struktury** se na dovozu technologií do EU v průběhu sledovaného období podílely více jak třetinou **počítače a periferní zařízení.**

I přesto, že technologická závislost EU na třetích zemích není vysoká, existují zde významné rozdíly mezi jednotlivými členskými státy EU. Analýzou **teritoriální struktury** dovozu technologií do EU byla **zjištěna značná převaha asijských států, zejména Číny,** které umísťují své technologické výrobky na unijním trhu.

Rizika související s nadměrnou závislostí na technologických dovozech EU ze třetích zemí (zejména pak z Číny a Vietnamu) **se mohou projevat omezenými či přerušenými dodávkami meziproductů,** tj. technologických komponentů, které vstupují do výroby hotových výrobků určených na export a tím **ovlivnit konkurenceschopnost EU** na světovém trhu. **Substituce dovozu ICT z Číny a Vietnamu vlastní technologickou výrobou na území EU** podpořenou **mezinárodní spoluprací** v této oblasti povede k eliminaci nadměrné závislosti na těchto dvou trzích a ke spolupráci se spolehlivými partnery, jejichž tržní systém je založen na stejných principech jako EU.

Příležitosti pro EU při využívání importu technologií ze třetích zemí

Analýza příležitostí pro EU při využívání importu technologií ze třetích zemí vedla k poznání toho, jak se dovoz technologií do EU, tedy **zahraniční přidaná hodnota** podílela na celkovém vývozu členských států EU a konečné poptávce EU, a rovněž umožnila určit trendy ve vývoji a struktuře obchodních toků, které probíhají přes globální hodnotové řetězce. Analýza vývoje **podílu přidané hodnoty na hrubých vývozech** ukázala, že v **odvětví „Počítače, elektronická a elektrická zařízení“** zahraniční **přidaná hodnota tvořila 23-26 % celkového exportu EU.** Analýza vývoje **podílu přidané hodnoty na konečné poptávce EU-27** potvrdila **trend snižování poptávky** po počítačích, elektronických a elektrických zařízeních. Analýza vývoje podílu přidané hodnoty **v odvětví „Informace a komunikace“** na konečné poptávce EU ukázala jednak na **rostoucí trend ve vývoji konečné poptávky,** jednak **klesající průměrný podíl domácí přidané hodnoty** v odvětví Informace a komunikace na **konečné poptávce EU.**

Vzhledem k tomu, že **podíl zahraniční přidané hodnoty na celkovém vývozu EU zůstal na poměrně nízké úrovni** (v průměru pouze 25 %) v porovnání s domácí přidanou hodnotou, **import technologií do EU není třeba vnímat jako riziko pro EU,** které by jí hrozilo při nadměrné závislosti na třetích trzích, ale spíše jako **příležitost pro uspokojování unijních potřeb a zvyšování konkurenceschopnosti EU** ve vývozu na třetí trhy. Import technologií ze třetích zemí tedy pro EU znamená **příležitost, jak zvýšit svou výrobu a export technologických, ale i jiných výrobků,** které mohou obsahovat technologické vstupy z třetích zemí a jak **uspokojit poptávku unijních výrobců a spotřebitelů po technologických výrobcích a službách.**

Regulace EU a vliv na konkurenceschopnost a rozvoj evropských firem

Regulace digitalizace a s ní spojených technologií se vyvíjí s posilováním digitalizace a ochranou práv občanů a bezpečnosti. **K regulaci je nutno přistupovat jako k realitě, která je, a jejíž význam bude narůstat.** EU patří k nejpřísnějším regulátorům v technologickém průmyslu (např. v oblasti ochrany dat), a některé země, jako třeba asijské země (např. Japonsko) či některé státy USA (např. stát Kalifornie zavedla právní předpisy o ochraně osobních údajů v lednu 2020), často využívají její přístup jako vzor pro implementaci svých opatření. Nicméně její navýšování by mohlo v budoucnu způsobit velké problémy pro podnikatelské subjekty EU, např. v podobě obtížného přístupu na zahraniční trhy, jako důsledku tvrdých regulačních opatření vedoucích k protekcionismu na trhu EU, a tím ke snížení konkurenceschopnosti evropských firem v mezinárodním kontextu. Snahy EU by měly směřovat spíše do oblasti podpory inovačních aktivit firem, posílení jejich konkurenceschopnosti investicemi do strategických odvětví a technologií, a zajištění bezpečného a volného toku dat na evropské i mezinárodní úrovni. Regulace digitalizace by měla směřovat spíše do oblasti nastavení určitých pravidel a standardů, kde lze jako příklad dobré praxe uvést GDPR, a případného odbourávání obchodních bariér pro snazší spolupráci se zahraničními firmami.

Klíčovou oblastí regulace pro konkurenceschopnost evropských firem a strategickou autonomii EU je **úprava obchodních a investičních vztahů EU se třetími zeměmi. Aktivita směřující k získání technologické suverenity EU nesmí vést k nárůstu protekcionismu trhu EU, omezení vnitřního trhu a mezinárodních obchodních operací, čímž by mohlo dojít ke ztrátě přístupu evropských firem, ale i spotřebitelů, na trhy mimo EU. Vhodnější je provádět regulační opatření cíleně, do konkrétních oblastí než plošně. Formulování regulačního přístupu je tak jedním z klíčových faktorů ovlivňující konkurenceschopnost EU vůči třetím zemím.**

Technologická suverenita by neměla vést k izolaci Evropy, ale naopak k otevřenosti a mezinárodní spolupráci založené na investicích do výzkumu a vývoje v klíčových segmentech ekonomiky, i mezinárodní spolupráce při tvorbě standardů a pravidel pro bezpečné zavádění nových technologií a jejich využívání v souladu se základními evropskými hodnotami. EU by měla uplatňovat přístup **otevřené strategické autonomie**, a vzhledem ke své závislosti na mezinárodním obchodu, být na jedné straně otevřená, ale na druhé straně soběstačná ve strategických oborech, zabezpečit si tzv. právo volby. **Je důležité, aby nastavená regulace neuzavřela mezinárodní trhy pro evropské podniky**, ale aby umožňovala spolupráci a rozvoj podnikatelských aktivit, a snížení závislosti na dodávkách surovin nebo komponent ze zemí mimo EU.

Jednou z klíčových aktivit současné EU je snaha o dosahování technologické suverenity, kterou lze v širším kontextu vnímat jako snahu o získání vedoucí pozice EU ve výzkumu, vývoji a aplikacích nových průřezových high-tech technologií, které mají stěžejní význam pro ekonomickou transformaci evropského hospodářství. Jádrem regulativních návrhů Unie je posílení konkurenceschopnosti a suverenity EU v digitálním prostoru vůči dominantním subjektům a zároveň zajištění ochrany práv občanů EU. Schopnost EU a zúčastněných stran utvářet pravidla a normy upravující digitální technologie, jejich používání a společnosti, které je vyrábějí a provozují, je klíčová pro její strategickou autonomii. Zásadní otázkou zůstává, zda evropská pravidla – včetně mnoha nových digitálních předpisů, jejichž přijetí se očekává v příštích letech – budou zacházet s evropskými společnostmi příznivěji než se společnostmi ze zemí mimo EU, a budou je tak účinně omezovat. Důležitým závěrem diskusí v odborných kruzích je skutečnost, aby se EU ve svém směřování k technologické suverenitě nevydala cestou protekcionistických opatření, které mohou vést až k případnému uzavírání se importu technologicky vyspělých produktů ze třetích zemí. Pro posuzování dopadů z toho vyplývajících je důležité uvědomit si současný globální kontext, ze kterého vyplývá, že Evropa a západní svět již v řadě oborů nejsou technologicky nejvyspělejším místem na zemi. Technologická suverenita EU tak musí být založena na hodnotách a důvěře, nikoliv na geografickém umístění sídla společnosti.

Předložená analytická studie zkoumá a analyzuje východiska a specifické aspekty technologické suverenity EU v **šesti tematicky samostatných kapitolách**. Postup řešení tematického zaměření jednotlivých kapitol spočívá ve (I) zmapování teoreticko-metodických východisek dílčích zkoumaných problémů, (II) kvalitativní a kvantitativní analýze relevantní primární a (nebo) sekundární datové základny a ve (III) vyhodnocení a interpretaci výsledků v rámci zkoumaného tématu či aspektu technologické suverenity EU.

Úvodní kapitola analytické studie se věnuje **definiční problematice technologické suverenity**, která v politických debatách vedených v členských státech EU stále častěji nabývá diskusí o technologické soběstačnosti, nezávislosti či autonomii. Kapitola naznačuje, že definice pojmu samotného je však jedním z klíčových problémů technologické suverenity a poukazuje na problematiku digitalizace v současném světě a zejména v EU. Pro technologickou suverenitu jsou klíčové jednotlivé prvky, které technologická suverenita tvoří. Těmito jsou zejména 5G sítě, internet věcí, cloudové technologie, platformy, umělá inteligence nebo kyberbezpečnost. Patří zde ale také problematika nedostatku čipů, grafických karet či dalších technologických prvků. To vše nabízí zaměření první kapitoly, a to včetně detailního pohledu klíčových světových hráčů na tomto trhu, tj. zemí a firem.

Druhá kapitola analytické studie zaměřuje svou pozornost na **digitální trh** jako jednu z priorit EU. Současný digitální trh je však natolik obsáhlý, že jeho zkoumání je nutně rozdělit dle jednotlivých segmentů, jejichž počet v současnosti stále narůstá. Obsahovým rámcem kapitoly jsou především digitální média a reklama, elektronický obchod, e-slужby, digitální zdraví, informační technologie, hardware, software, telekomunikace, veřejný cloud

a finanční technologie. Za výše uvedené segmenty jsou vypočteny **tržní koncentrace**, jelikož zaměření se pouze na digitální trh jako celek by poskytlo pouze všeobecné a neadresné stanovisko. Z hlediska metodiky zkoumání tržní koncentrace jsou v kapitole použity dva koncentrační indexy a to (I) Koncentrační koeficient a (II) Herfindahl-Hirschmanův index. Pomocí těchto koncentračních indexů je vyhodnocena situace v jednotlivých segmentech a jsou stanovena vhodná doporučení.

Třetí kapitola analytické studie cílí na **vyčíslení a analýzu dopadů na konkurenceschopnost evropských firem při uzavírání se importu technologicky vyspělých produktů a služeb ze třetích zemí**. Kapitola se tak zabývá důležitostí high-tech sektoru pro konkurenceschopnost, jelikož charakteristickým rysem pokročilé ekonomiky je v současnosti zastoupení odvětví s vysokou technologickou náročností. Cílem analýzy je přiblížit aktuální vývoj v klíčovém high-tech sektoru. Kromě identifikace a analýzy aktuálních strategických sektorů high-tech zboží a high-tech služeb a z nich vyplývajících příležitostí, je ambicí analýzy rovněž přispět k pochopení možných dopadů na konkurenceschopnost při uzavírání se importu technologicky vyspělých produktů a služeb ze třetích zemí. Kapitola mapuje důsledky jak pro ekonomiky jednotlivých členských států EU, tak pro evropské firmy. Klíčovou roli v dnešní době hrají přesná a ověřená data. Metodika analýzy je tak zaměřena jak na jednotlivé členské státy EU z hlediska makroekonomických ukazatelů, tak i vybraných firem z hlediska provedeného mikroekonomického dotazníkového šetření. Výsledky analýzy jsou interpretovány a zasazeny do širšího kontextu, díky čemuž kapitola přináší další střípek do mozaiky, která nastiňuje budoucí podobu světa, na kterou je potřeba se připravit a reagovat.

Čtvrtá kapitola analytické studie identifikuje a analyzuje rizika **závislosti EU na importu technologií ze třetích zemí**. Předmětem analýzy je především vyhodnocení obchodních toků mezi EU a třetími zeměmi se zaměřením na dovoz technologií do EU. Cílem kapitoly je zjistit, v jaké míře je EU závislá na dovozu technologií ze třetích zemí, a určit rizika, kterým EU čelí v případě výpadku dovozu či jiné neočekávané situaci, jako jsou politicky motivovaná rozhodnutí měnit parametry stávající spolupráce, pravidel volného obchodu apod. V rámci metodického postupu se kapitola opírá o datovou analýzu teritoriální struktury dovozu zboží ze zemí mimo EU, statistické vyhodnocení podílu technologií na celkovém dovozu v rámci extra-EU obchodu za období 2000–2019, jakož i o stanovení závislosti EU na dovozu technologií z hlediska podílu informačních a komunikačních technologií členských států EU na celkových dovozech a hrubém domácím produktu. Kapitola tak nabízí, kromě reálného pohledu na současnou EU v podobě vyčíslení celkových dovozů EU z třetích zemí, i identifikaci individuálních členských zemí EU, které se na dovozech technologií do EU podílejí nejvíce.

Pátá kapitola analytické studie mapuje **příležitosti pro EU při využívání importu technologií ze třetích zemí**. Východiskem analýzy je skutečnost, že EU získává prostřednictvím importu technologické vstupy ze třetích zemí, které jsou použity při výrobě finální produkce v EU, jež slouží k uspokojení unijní poptávky nebo je určena na export do třetích zemí. Spojení EU s dalšími zeměmi probíhá přes dodavatelsko-odběratelské vztahy, které mají mezinárodní charakter. Fragmentovaná výroba, která probíhá v rámci tzv. globálních hodnotových řetězců, umožňuje výrobcům z EU specializovat se na produkci, ve které mají komparativní výhodu. Kapitola si klade za cíl zjistit, jak se dovoz technologií do EU, tedy zahraniční přidaná hodnota, podílela v letech 2005–2015 na celkovém vývozu členských států EU a konečné poptávce EU. Metodika analýzy je postavena především na analýze časových řad a statistickém vyhodnocení trendů ve vývoji a struktuře obchodních toků, které probíhají přes globální hodnotové řetězce.

Tematickým zaměřením závěrečné *šesté kapitoly* analytické studie je **regulace EU a její vliv na konkurenceschopnost a rozvoj evropských firem**. Rozvoj technologií a digitalizace s sebou přináší regulaci, jejímž cílem je upravit pravidla a normy digitální technologie a zároveň zaručit občanům a podnikatelským subjektům základní práva a bezpečnost. Cílem kapitoly je zmapovat regulační mechanismus EU se zaměřením na digitalizaci a umělou inteligenci. Po stránce metodické je výzkum zaměřen také na komparaci tohoto regulačního mechanismu se zeměmi mimo EU, a to především s USA a Čínou. Součástí kapitoly je prezentace výsledků, jež vyplynuly z provedeného dotazníkového šetření realizovaného mezi podnikatelskými subjekty působícími převážně na území České republiky. Provedený výzkum poskytuje cenný pohled na názory podnikatelských subjektů v oblasti regulace digitalizace, jakož i názory na technologickou suverenitu EU jako takovou.

1. VYHODNOCENÍ SOUČASNÉHO STAVU A TRENDŮ

1.1 Závěry a doporučení

Evropská komise představila v březnu 2021 vizi, cíle a způsoby zdárného dosažení digitální transformace Evropy do roku 2030 s ambicí EU dosáhnout svrchovaného postavení na poli digitalizace v otevřeném a propojeném světě (Evropská komise, 2021c). Toto Sdělení navazovalo na výzvu předsedkyně Evropské komise, *Ursuly von der Leyenové*, aby se příští léta v Evropě stala „digitální dekadou“. Toho lze dosáhnout ovšem pouze inovacemi a podporou podnikání i výzkumu v této oblasti. Digitalizaci nelze prosazovat protekcionistickými opatřeními a uzavíráním se třetím zemím. Jak vyplynulo i z této studie, spolupráce se zeměmi mimo EU je důležitým prvkem rozvoje a vůbec existence digitalizace v zemích EU. K tomuto závěru jsme dospěli na základě analýzy jednotlivých prvků technologické infrastruktury. Základními prvky digitální infrastruktury, kterých se otázka technologické suverenity týká, a které mají velký hospodářský i politický význam, jsou především 5G sítě, internet věcí, cloudové technologie, platformy, umělá inteligence a kyberbezpečnost. Ani v jednom z těchto prvků nedokáže EU bez třetích zemí zajistit soběstačnost. Dalším důvodem nutnosti spolupráce se zeměmi mimo EU je udržení rychlosti inovací a tempa pokroku v oblasti digitalizace, i zde jsou často země mimo EU prvotními nositeli. Konečně jedním z hlavních důvodů nutnosti neuzavírání se zemím mimo EU je samotná nejednotnost v pojetí technologické suverenity mezi představiteli EU. Názory na technologickou suverenitu jako takovou vyvolávají na úrovni EU diskusi, která musí nutně vyústit v jasnou definici a pojetí technologické suverenity, respektive nově pojaté strategické autonomie. Tato shoda všech zainteresovaných stran, tedy stakeholderů – podniků všech velikostí (od mikro, malých přes střední až po velké), členských států a představitelů EU je zásadní.

Úspěšné technologické inovační prostředí je výsledkem mnoha kulturních, ekonomických a politických faktorů, jako je uspořádání tržních a vlastnických vztahů, regulační prostředí, vzdělávací systém, postoje k riskování atd. Evropa, na rozdíl od USA či Číny, zatím nedokázala generovat přední světové informační technologie a digitální firmy. Evropští výzkumní pracovníci, včetně těch excelentních, často odcházejí do amerických firem, kde existuje dostatek rizikového kapitálu, přičemž v oblasti AI konkuruje tímto kapitálem také čínské prostředí. EU a členské státy by tak měly vést dialog zejména o: regulatorním přístupu k digitální politice podporující (ne omezující) zdravý inovační ekosystém a zároveň zajišťující spravedlivou hospodářskou soutěž; silnějším partnerství veřejného a soukromého sektoru; a reformách v oblasti politik vědy a výzkumu, vzdělávání, celoživotního učení a aktivní nezaměstnanosti tak, aby byly vybudovány znalostní kapacity a dovednosti pro přijetí technologických inovací.

2. SEKTOR DIGITÁLNÍHO TRHU Z HLEDISKA TRŽNÍ KONCENTRACE

2.1 Závěry a doporučení

Sektor digitálního trhu je natolik obsáhlý, že se člení do několika segmentů. Vzhledem k nutnosti rozvoje digitalizace (nejen kvůli pandemii COVID-19) se počet segmentů neustále zvyšuje (např. nově vzniklý segment digitálního zdraví). V současnosti je možné analyzovat z dostupných dat pouze některé segmenty, tj. digitální média, digitální reklama, e-Služby, IT, hardware, software a veřejný cloud. Situace v jednotlivých segmentech je posuzována z hlediska tržní koncentrace. Pro analýzu jednotlivých segmentů jsou použity koncentrační koeficient a Herfindahl-Hirschmanův index, které patří k nejpoužívanějším ukazatelům z hlediska tržní koncentrace.

Z výsledků provedené analýzy je zřejmá situace v jednotlivých segmentech, tj. v oblasti outsourcingu informačních technologií je relativně efektivní konkurence, což potvrzují hodnoty CR i HHI. V oblasti podnikového softwaru je situace obdobná. V oblasti veřejného cloudu jako služby jsou slabě monopolní tendence z hlediska CR, z hlediska HHI se stále jedná o monopolistickou konkurenci. Na trhu telefonů v segmentu hardwaru je situace oligopolní a kolísá spíše směrem k těsnému oligopolu. Z hlediska HHI se již rovná o trh s rostoucí koncentrací. V segmentu médií, v kategorii video v online platformách je situace oligopolní, avšak ztrácí na síle jak z hlediska CR, tak HHI. V segmentu reklamy, resp. v oblasti reklamy ve vyhledávacích je situace silně oligopolní z hlediska CR, z hlediska HHI se jedná o trh s rostoucí koncentrací pomalu směřující k nasycenému trhu. Ve stejném segmentu, avšak v oblasti reklamy na sociálních sítích, má oligopolní struktura trhu tendenci oslabovat a směřuje k uvolněnému oligopolu (dle CR). Z hlediska HHI je viditelný podobný trend. V segmentu e-služeb v sekci online doručování jídla je zřejmý monopol vládnoucí firmy, jak z hlediska CR, tak HHI, avšak v případě HHI je znatelný posun k oligopolní struktuře a velmi silně nasycenému trhu.

Z hlediska provedené analýzy je nutno uvést, že drtivá většina firem nemá sídlo v EU, a z hlediska technologické suverenity v jednotlivých segmentech digitálního trhu, jakož i na celém digitálním trhu je EU značně nesoběstačná. V jednotlivých segmentech v současnosti (kromě právních předpisů EU) není žádná regulace, což vyústuje až v silně oligopolní struktury, někde až v monopolní strukturu daného segmentu. Do budoucna je silně doporučeno zaměřit se na poskytování služeb firmami sídlícími v EU jak v existujících segmentech, tak v nově vzniklých segmentech např. segment digitálního zdraví.

3. VYČÍSLENÍ A ANALÝZA DOPADŮ NA KONKURENCESCHOPNOST EVROPSKÝCH FIREM PŘI UZAVÍRÁNÍ SE IMPORTU TECHNOLOGICKY VYSPĚLÝCH PRODUKTŮ A SLUŽEB ZE TŘETÍCH ZEMÍ

2.2 Závěry a doporučení

Jaký dopad na konkurenceschopnost evropských firem by mohlo mít uzavírání se importu technologicky vyspělých produktů a služeb ze třetích zemí?

Evropa a západní svět obecně byly několik posledních stovek let technologicky nejvyspělejším místem na zemi. Drtivá většina technologických průlomů v klíčových oblastech, jako jsou telekomunikace, letectví, energetika, automobilový průmysl, vojenství a další má svůj původ v Evropě nebo v USA. Nakolik je to díky nefér státní podpoře je přesně to, na co by se měla EU zaměřit daleko spíše než se před technologiemi z třetích zemí uzavřít tak, jak to dělají Američané. Evropští výrobci by neměli trpět tím, že vláda jiného státu podporuje své „národní šampiony“. Zároveň by EU neměla žádné „evropské šampiony“ vytvářet, naopak. **Silně konkurenční prostředí na národních trzích je předpokladem úspěchu i na mezinárodní scéně.**

Model „otevřené strategické autonomie“ se snaží propojit asertivitu EU při posilování kapacit důležitých pro její zájmy a hodnoty, ale zároveň potvrzuje nezbytnost otevřené spolupráce s partnery po celém světě. V tomto modelu tak jde o zdůraznění otevřenosti vůči mezinárodnímu obchodu, ale současně vymezení i možnosti zasahovat ve strategických oblastech ve prospěch posilování autonomie EU.

Cílem tak je nikoli uzavírat se zahraničním dodavatelům, EU musí zejména rozvíjet a podporovat prostředí, které bude usnadňovat růst firem, a bude atraktivní pro technologické podnikání. Šampioni musí vyrůst, není možné je uměle vytvářet, problémem však je, že prostředí v EU tomu úplně nenahrává. EU by měla přestat mít obavu z masivnějších a koordinovaných veřejných investic do výzkumu a vývoje a do moderních technologií. EU by tak měla maximálně koordinovat dostupné prostředky a investovat do technologií, ve kterých má potenciál stát se světovou špičkou, jako je čistá energie, biotechnologie, potravinářství či digitální technologie respektující etické zásady a základní práva. Je důležité, aby se EU ve svém směřování k technologické autonomii nevydala cestou protekcionistických opatření. Technologická autonomie a s tím související odolnost musí být založena na hodnotách a důvěře, nikoliv na geografickém umístění sídla společnosti.

Pro posuzování dopadu uzavírání se importu technologicky vyspělých produktů ze třetích zemí je důležité uvědomit si současný globální kontext. Evropa a západní svět již v řadě oborů nejsou technologicky nejvyspělejším místem na zemi. Čína je na srovnatelné nebo vyšší úrovni v oblasti telekomunikačních technologií. Tento stav je však do značné míry zapříčiněn přímou či nepřímou státní podporou čínských společností. Jednou z možných reakcí by mohlo být

vytváření „evropských šampionů“. Nevýhodou takového řešení je však koncentrace, která je nezdravá pro trh. Případné uzavření evropského trhu by rovněž znamenalo **omezení konkurence a transferu znalostí**. Řešením je posílit evropské technologie na základě spolupráce s důvěryhodnými partnery včetně těch mimoevropských. Slabou stránkou determinující zaostávání Evropy je podle názoru *Svazu průmyslu a dopravy ČR* přibývající a velmi složitá legislativa EU. Uzavírání se importu by podle *Svazu průmyslu a dopravy ČR* vedlo **k nižší produktivitě EU a tím i ke snížené konkurenceschopnosti a postupem času by se snížil růst mezd a životní úrovně i HDP**. Vše by tak mělo dopad na **pracovní místa a daňové příjmy**. **Došlo by rovněž ke snížení počtu investic a k odlivu specialistů, kteří by hledali zaměstnání mimo Evropu** (IPPS, 2019).

K dosažení vyšší míry technologické autonomie a celkové odolnosti EU je možné využít evropských fondů. V současném programovém období 2021–2027 bude **Kohezní politika EU výrazně orientovaná na inovativní technologie a aplikované patenty, na zvýšení míry digitalizace procesů v podnicích, automatizaci a robotiku**. Kromě evropských fondů budou další zdroje pro inovátory dostupné i v přímo řízených nástrojích EU, jako je *Connecting Europe Facility* či *Horizon Europe*.

V souvislosti s krizí COVID-19 stala **odolnost** novou střílkou kompasu politik EU. Odolnost je schopnost nejen odolávat výzvám a zvládat je, ale také schopnost provést transformaci udržitelným, spravedlivým a demokratickým způsobem. Odolnost je nezbytná ve všech oblastech politiky, které mají projít ekologickou a **digitální transformací**, a přitom zachovat hlavní účel a integritu EU v dynamickém a někdy až bouřlivém prostředí. EU si klade za cíl posílit svou odolnost ve čtyřech vzájemně provázaných rozměrech: sociálním a ekonomickém, geopolitickém, ekologickém a digitálním. **Technologická autonomie EU**, resp. její dílčí část tak **přímo souvisí právě s digitálním rozměrem odolnosti EU**. Evropská komise (2020, s. 30–34) ve *Zprávě o strategickém výhledu – Zmapování cesty k odolnější Evropě* vymezuje následující **kapacity, zranitelnosti a příležitosti EU v oblasti digitální transformace**.

Kapacity EU

- Evropa má dlouhou a úspěšnou historii technologických a společenských inovací a spolupráce. EU je silnější, když spolupracuje s členskými státy a zapojuje regiony a obce, akademickou obec, občanskou společnost, finanční instituce, firmy a sociální podniky. Tuto kapacitu opět potvrdily nedávné dohody v oblastech, jako je vysoce výkonná výpočetní technika a mikroelektronika. Pro podporu tohoto procesu má rovněž zásadní význam další prosazování digitální transformace veřejné správy a soudních systémů v celé Evropě.
- Evropa má jedinečnou schopnost utvářet mezinárodní normy týkající se soukromí a toků dat. Evropské *Obecné nařízení o ochraně osobních údajů* (General Data Protection Regulation, GDPR) stanovilo pravidla pro ochranu údajů pro všechny podniky a subjekty, které zpracovávají údaje jednotlivců v EU, a nabídlo lidem větší kontrolu nad jejich osobními údaji a výhody pro podniky prostřednictvím rovných podmínek. Úlohu EU jakožto tvůrce pravidel v digitální oblasti posiluje spolupráce se zeměmi, které nejsou členy EU, jež v současné době přijímají nebo modernizují právní předpisy v oblasti ochrany údajů (např. Indie či Kalifornie).

Zranitelnost EU

- Sofistikované hybridní útoky státních i nestátních subjektů ohrožují kybernetickou bezpečnost a demokracii. Slabých míst v EU bylo zneužito kombinací kybernetických útoků a kyberkriminality, které vedly k poškození kritické infrastruktury. Došlo k výraznému nárůstu počtu kybernetických útoků hlášených proti superpočítačům, zdravotnickým a finančním systémům, jako např. hacking citlivých údajů z výzkumu zdravotnických organizací a farmaceutických společností. Hrozby v oblasti ICT byly rovněž označeny za klíčový zdroj systémového rizika pro volební procesy a finanční systém EU. Tyto události svědčí o znepokojivě se zrychlujícím trendu vedoucím k asymetrické virtuální trestné činnosti. Nebývalé výše dosáhla také kyberkriminalita, například šíření materiálů zobrazujících pohlavní zneužívání dětí online.
- Rychle eskalující technologická konfrontace mezi USA a Čínou narušuje celosvětové digitální dodavatelské řetězce. Tato konfrontace bude mít přímý dopad na jednotný trh a zvýší potřebu, aby EU pokračovala v práci na své agendě týkající se technologické autonomie a posílila své klíčové digitální kapacity.
- Digitální propast mezi městskými a venkovskými oblastmi je důvodem k obavám, a to na základě srovnání těchto oblastí z hlediska pokrytí přístupových sítí nové generace (NGA), které jsou schopny poskytovat rychlost stahování alespoň 30 Mb/s, a z hlediska pevných sítí s velmi vysokou kapacitou (VHCN), které jsou schopny poskytovat alespoň gigabitové připojení. Kodstranění tohoto rozdílu mezi městskými a venkovskými oblastmi je zapotřebí do venkovských oblastí více investovat. Rozvoj digitálních kapacit ve venkovských oblastech značně zvýší jejich atraktivitu.
- Krize odhalila nedostatečnou připravenost ekonomiky založené na datech. Výrazně chyběly téměř všechny druhy údajů, na nichž jsou modely postaveny (např. údaje o zaměstnanosti, důvěře spotřebitelů a výrobě), a při vytváření údajů docházelo ke zpoždění. Chyběly údaje o zásobách, výrobní kapacitě a poptávce po klíčových dodávkách, jako jsou osobní ochranné prostředky, a údaje o případech infekcí způsobených onemocněním COVID-19 byly v celé Evropě shromažďovány různým způsobem. To ukázalo, že v oblasti shromažďování údajů a správy hospodářských a společenských přínosů je potřeba stále významně pokročit. A to zase vyžaduje, aby se v řízení využívání údajů uplatnil „evropský způsob“, v neposlední řadě proto, aby se zabránilo monopolům v oblasti údajů.
- Digitální technologie a související obchodní modely, včetně umělé inteligence a ekonomiky platform, ovlivní trh práce. Přestože interakce mezi potenciálním zastaráváním a vytvářením pracovních míst v důsledku umělé inteligence a robotiky stále nebyla objasněna, je zřejmé, že tyto a další digitální technologie, jakož i související obchodní modely změní způsob práce. Ovlivní problematiku zdraví, rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem a bezpečnosti při práci. Poptávka po dovednostech v nově vznikajících technologiích, jako je umělá inteligence, vysoce výkonná výpočetní technika a celospolečenská kybernetická bezpečnost, je velmi silná a problém narůstá, neboť na trhu zaostává nabídka za poptávkou. Úroveň připravenosti a informovanosti v rámci EU rovněž není stejná.

Příležitosti EU

- Pandemie COVID-19 urychlila hyperkonektivitu, přičemž je zapotřebí dosáhnout rovnováhy mezi fyzickými a digitálními interakcemi, která splní očekávání veřejnosti. Během krize COVID-19 začala více než třetina pracovní síly EU dočasně pracovat na dálku. Konektivita se zvýšila ve všech oblastech a obrovský nárůst internetového provozu se nezměnil ani v okamžiku, kdy země zmírnily opatření omezující volný pohyb osob.

- Digitální technologie by mohly přispět k dalšímu pokroku v oblasti zdravotní péče. Umělá inteligence a vysoce výkonná výpočetní technika mají potenciál urychlit vývoj léčby, očkovacích látek a diagnostiky, předvídat šíření nemocí a plánovat distribuci zdravotnických zdrojů. Tyto inovace by mohly být také využity k analýze individuálních zdravotních rizik pro preventivní lékařství. Investování do umělé inteligence představuje rovněž příležitost k posílení naší obrany proti kybernetickým útokům, zejména proti kritické infrastruktuře, jako jsou nemocnice.
- Digitální technologie umožnily určitou kontinuitu odborné přípravy a vzdělávání během krize, kdy byly zavřené školy. Při správném používání mohou digitální technologie zvýšit účinnost, efektivnost a inkluzivnost systémů vzdělávání a odborné přípravy. Klíčové je posílení digitálních kapacit systémů vzdělávání a odborné přípravy a překlenutí digitálních mezer ve vybavení a konektivitě.
- Rozsáhlé příležitosti otevře Evropě řešení výzev spojených s prováděním strategie EU v oblasti dat. Mezi ně patří podpora modelu ochrany údajů v EU, možnost zlepšit dostupnost, opakované použití, interoperabilitu a správu údajů a schopnost vyhnout se nevhodným datovým infrastrukturám, jakož i spoléhat se na vhodné nástroje, které mohou jednotlivcům umožnit uplatňovat svá práva.
- Klíčem k rozvoji evropské digitální ekonomiky je otevřená strategická autonomie. Připojení 5G v kombinaci s internetem věcí by mohlo podpořit digitalizaci služeb (např. energetiky, dopravy, bankovníctví a zdravotnictví) a procesů, snížit náklady a zvýšit účinnost. Prvním krokem k maximálnímu využití dat generovaných v EU by bylo vytvoření cloudové infrastruktury. Koordinovaná legislativní a finanční podpora pro vytvoření jednotného trhu s daty vycházející ze zavádění společných evropských datových prostor zajistí lepší přístup k údajům a přinese prospěch veřejnosti a růst evropské ekonomiky založené na datech.
- Digitální technologie mohou přispět k ekologizaci ekonomiky. Mohou optimalizovat fungování veřejných služeb, mobility a dopravy, výrobků, průmyslových procesů a budov i dalších aktiv, a tak vést k úsporám energie, snížení znečištění a účinnějšímu využívání zdrojů tím, že umožní přechod na oběhové hospodářství. Mohou rovněž zlepšit řízení z hlediska ochrany životního prostředí a řízení rizik prostřednictvím systémů včasného varování před extrémními povětrnostními jevy. Je však třeba věnovat pozornost spotřebě energie datových technologií a krátké životnosti digitálních zařízení, z nichž vzniká elektronický odpad, včetně kritických surovin, což je nejrychleji rostoucí kategorie odpadu.

4. RIZIKA ZÁVISLOSTI EU NA IMPORTU TECHNOLOGIÍ ZE TŘETÍCH ZEMÍ

2.3 Závěry a doporučení

Analýza dovozu ICT do EU ukázala, že závislost EU na dovozu technologií zaznamenala postupný pokles v letech 2000–2019, a v současné době dosahuje relativně nízké úrovně v porovnání s jinými komoditami. Například zatímco závislost EU na dovozu energetických zdrojů dosahuje 61 % (Eurostat, 2021), v případě technologií se dovoz ICT podílí asi desetinou na celkových dovozech EU a méně než 2 % na HDP členských států EU.

Ačkoliv technologická závislost EU na třetích zemích není vysoká, existují zde významné rozdíly mezi jednotlivými členskými státy EU. Nejvyšší dovozy ICT byly v posledních letech zaznamenány v malých otevřených ekonomikách, jako je Česko, Slovensko a Maďarsko, naopak nejnižší dovozy technologií byly zjištěny v Belgii, Litvě a ostrovních státech, tj. Kypru a na Maltě. Podobné výsledky byly zaznamenány i v oblasti podílu dovozu technologií na HDP. Tyto výsledky jednoznačně poukazují na to, že dovoz ICT závisí primárně na struktuře dané ekonomiky a průmyslové tradici země.

Analýzou teritoriální struktury dovozu technologií do EU byla zjištěna značná převaha asijských států, zejména Číny, které umísťují své technologické výrobky na unijním trhu. USA a Velká Británie, která oficiálně vystoupila z EU k 31. 1. 2020, se také vyskytují mezi deseti největšími dovozci ICT do EU. Výhodou této struktury dovozu je, že s těmito deseti zeměmi, které pokrývají 92 % celkového dovozu ICT, **EU vyjednala prostřednictvím své společné obchodní politiky obchodní dohody, které fakticky snižují riziko omezení či zákazu dovozu/vývozu ICT do EU**. Charakter těchto dohod je však různý. Liberalizace obchodu v oblasti ICT probíhala v minulých letech jak na úrovni bilaterální, tak vícestranné a vyústila v podepsání několika preferenčních obchodních dohod EU (s Japonskem, Jižní Koreou, Singapurem, Švýcarskem, Velkou Británií a Vietnamem). Smluvní základ obchodní spolupráce v oblasti ICT tvoří také Dohoda o informačních technologiích, která byla podepsána všemi hlavními dovozci ICT do EU, vyjma Mexika. Nicméně, obchodní výměna EU s Mexikem probíhá na základě tzv. Globální dohody, která byla v roce 2018 modernizována. Výsledkem těchto liberalizačních jednání je, že **na dovozy ICT z uvedených zemí není uvaleno clo a zároveň dochází ke snižování administrativních překážek obchodu**.

Ačkoliv celková závislost EU na dovozu technologií z třetích zemí není vysoká, **50 % závislost na dovozech ICT z Číny** není žádoucí s ohledem na případné výpadky v dodávkách do EU nebo nadměrný cenový růst. Také značná závislost na dovozu komunikačních technologií z **Vietnamu** není pro EU, z výše uvedených důvodů, výhodná. Alespoň **částečná substituce dovozu ICT z Číny a Vietnamu vlastní technologickou výrobou na území EU** by eliminovala nadměrnou závislost na těchto dvou trzích, které jsou založeny na odlišném politickém systému, než je ryze tržní systém, na němž je založeno fungování EU. Současně s tímto by EU mohla snížit své obchodní deficity s těmito zeměmi, které jsou vůbec nejvyšší a v roce 2019 dosahovaly více jak 180 mld. EUR s Čínou a téměř 26 mld. EUR s Vietnamem (European Commission, 2021c). Navrhovaná opatření jsou v souladu s konceptem otevřené strategické autonomie, který v současné době prosazuje Evropská komise na půdě EU. Navíc, další

investice do rozvoje vlastních technologií budou EU umožňovat dosahovat i jiné strategické cíle, které mají environmentální charakter. Dosažení určité autonomie ve výrobě vlastních technologií však nebude snadné, vzhledem k tomu, že **výroba technologických výrobků je závislá na materiálech (vzácné kovy, lithium, nikl aj.), které musí EU dovážet** ze třetích zemí, a to zejména s Číny, Turecka a Jižní Afriky. Ačkoliv přístup na trh s technologickými výrobky byl ve světě do značné míry liberalizován, vývoz nerostných surovin a materiálů je často doprovázen zaváděním protekcionistických opatření, jež jsou předmětem obchodních sporů řešených na půdě WTO. Z hlediska budoucího vývoje je potřeba řešit tento problém v rámci mnohostranných jednání ve WTO, ale i při sjednávání preferenčních obchodních dohod EU s třetími zeměmi.

5. PŘÍLEŽITOSTI PRO EU PŘI VYUŽÍVÁNÍ IMPORTU TECHNOLOGIÍ ZE TŘETÍCH ZEMÍ

2.4 Závěry a doporučení

Evropská unie zaujímá dlouhodobě významnou pozici ve světovém obchodě. Avšak v podmínkách rostoucí ekonomické globalizace, která s sebou přináší i větší fragmentaci výroby, se mění struktura obchodních toků a spolu s tím i pozice jednotlivých zemí ve světovém obchodě. V rámci předložené vstupní analýzy bylo zjištěno, že u všech členských států EU (EU-27) převažovala v letech 2005 a 2015 zpětná vazba v zapojení do GVCs. Navíc, participace EU-27 v globálních hodnotových řetězcích dlouhodobě stoupá, mezi lety 2005 až 2015 vzrostla o 1,4procentního bodu na 23 %, a to zejména tím, že u mnoha států EU došlo ke zvýšení podílů zpětné vazby, tj. zvýšení podílu zahraniční přidané hodnoty na vývozech členských států EU.

Cílem této kapitoly bylo zjistit, zejména, jak se dovoz technologií do EU, tedy zahraniční přidaná hodnota podílela v letech 2005–2015 na celkovém vývozu členských států EU a konečné poptávce EU, a následně určit trendy ve vývoji a struktuře obchodních toků, které probíhají přes GVCs. Import technologií ze třetích zemí tedy pro EU znamená příležitost, jak zvýšit svou výrobu a export technologických, ale i jiných výrobků, které mohou obsahovat technologické vstupy z třetích zemí a jak uspokojit poptávku unijních výrobců a spotřebitelů po technologických výrobcích a službách. Výzkum byl proveden na ICT odvětví „Počítače, elektronická a elektrická zařízení“ (kód D26T27) a odvětví „Informace a komunikace“ (kód D58T63).

Analýza vývoje podílu přidané hodnoty na hrubých vývozech ukázala, že v odvětví **D26T27 zahraniční přidaná hodnota tvořila 23–26 % celkového exportu EU**. Ve vývoji hrubých vývozů byl zaznamenán cyklus odvětví s vrcholy v letech 2008, 2011 a 2014. Celkový pokles hrubého exportu EU-27, ke kterému došlo v roce 2015, mohl být způsoben, mimo jiné, postupným snižováním poptávky po „klasických“ ICT zařízeních jako jsou PC, laptopy, počítačové součástky, digitální fotoaparáty a jejich nahrazováním mobilními zařízeními (UNCTAD, 2017). Nárůst podílu FVA, a tedy rostoucí význam importu sledovaných ICT nastal v Německu, Francii, Nizozemsku, Polsku a Maďarsku. Analýza vývoje podílu přidané hodnoty v odvětví **D58T63** na hrubých vývozech odhalila, že z hlediska objemu vývozu význam tohoto odvětví narůstal. Z hlediska přidané hodnoty, ačkoliv podíl FVA na hrubém vývozu EU ve sledovaném odvětví postupně narůstal, na hrubých vývozech EU se v roce 2015 **zahraniční přidaná hodnota podílela pouze asi jednou pětinou**. Největší podíl FVA byl v tomto případě zaznamenán v roce 2015 v Lucembursku.

Analýza vývoje podílu přidané hodnoty na konečné poptávce EU-27 potvrdila trend snižování poptávky po počítačích elektronických a elektrických zařízeních v odvětví **D26T27. Rozhodující význam pro uspokojení konečné poptávky EU měla zahraniční přidaná hodnota, jejíž podíl se zvýšil z 57 % v roce 2005 na 65 % v roce 2015.** Pokles podílu FVA byl zaznamenán pouze v Česku a Belgii, naopak nejvíce se FVA podílela na konečné poptávce ve Francii. Analýza vývoje podílu přidané hodnoty v odvětví **D58T63** na konečné poptávce EU ukázala jednak na rostoucí trend ve vývoji konečné poptávky, jednak klesající průměrný podíl domácí přidané

hodnoty v odvětví D58T63 na konečné poptávce EU. To znamená, že ačkoliv **zahraniční přidaná hodnota na konečné poptávce EU ve sledovaném období narůstala, její podíl na konečné poptávce dosahoval v průměru v EU pouze 25 %**. V roce 2015 zaznamenaly největší podíl FVA na konečné poptávce ve sledovaném odvětví Belgie a Rakousko.

Výsledky výše uvedených analýz tedy poukazují na fakt, že import technologií do EU měl větší význam pro uspokojování unijní poptávky v oblasti nákupu počítačů, elektronických a elektrických zařízení než pro zvyšování exportu EU do třetích zemí. Pozitivně lze tento vývoj hodnotit z pohledu spotřebitelů, kterým dovoz ICT výrobků z třetích zemí umožňoval větší výběr za lepší ceny, avšak z hlediska obchodní bilance, dovoz technologií ze zahraničí přispíval k exportu EU pouze jednou pětinou. Důležité je však zjištění, že podíl zahraniční hodnoty ve vývozech i v konečné poptávce EU po ICT technologiích a službách mezi lety 2005 a 2015 rostl. Z charakteru tohoto trendu, ve kterém nedošlo k výrazné fluktuaci, lze usoudit, že růst podílu FVA pokračoval i po roce 2015.

Analýza vývozní konkurenceschopnosti EU při využívání technologií ze třetích zemí potvrdila, že **vývoj podílu EU-27 na světovém vývozu počítačů, elektronických a elektrických zařízení (odvětví D26T27) měl ve sledovaném období klesající charakter**, tj. zatímco v roce 2005 činil tento podíl 23 %, v roce 2015 se EU podílela na světovém vývozu těchto ICT jen 16 %. Navíc, ve vývozu odvětví D26T27 v EU převažovala domácí přidaná hodnota nad zahraniční přidanou hodnotou, ačkoliv podíl DVA od roku 2008 postupně klesal. Na vývozní konkurenceschopnosti EU v odvětví D26T27 se **zahraniční vstupy podílely v roce 2015 asi 6 %**. Největší vývozy na třetí trhy ve sledovaném odvětví byly realizovány zejména Německem, Francií, Itálií a Nizozemskem (dohromady tvořily téměř 58 % vývozu EU-27 v roce 2015).

Vývoj podílu EU-27 na světovém vývozu v oblasti informací a komunikací (odvětví D58T63) měl naopak rostoucí charakter, tj. zatímco v roce 2005 činil tento podíl 37 %, v roce 2015 se EU podílela na světovém vývozu tohoto segmentu ICT 38 %. Ve vývozu EU v odvětví D58T63 opět převažovala domácí přidaná hodnota nad zahraniční přidanou hodnotou, ačkoliv podíl DVA poklesl z 31 % na 27 % mezi lety 2005-2015 a **podíl FVA se zvýšil ze 7 % na 12 %** v tomtéž období. Největší vývozy na třetí trhy ve sledovaném odvětví byly realizovány zejména Irskem a Německem, následované Švédskem, Nizozemskem, Španělskem a Francií (dohromady tyto země tvořily v roce 2015 65 % vývozu EU-27).

Import technologií EU ze třetích zemí se však promítal i v celkových hrubých vývozech EU, kde byl podíl EU na světových vývozech nejvyšší v porovnání s dalšími světovými konkurenty, jako jsou USA, Čína a Japonsko. **EU se podílela na světových vývozech asi jednou třetinou s tím, že v průběhu sledovaného období zaznamenala pokles tohoto podílu o 4procentní body**. Naopak Čína zvýšila svůj podíl na světovém vývozu o dvojnásobek a na konci sledovaného období se podílela na světových vývozech již 12 %. Současně s narůstajícím podílem Číny docházelo k poklesu podílu Japonska na světových vývozech. Podíl USA zůstal po sledovanou dobu poměrně stabilní a USA se podílely na světových vývozech asi jednou desetinou. Lze také očekávat, že hodnoty dovozu a vývozu ICT technologií se vrátí na úroveň před pandemií COVID-19 v letech 2020–2021 (UNCTAD, 2021).

Z hlediska dlouhodobého vývoje lze konstatovat, že import technologií do EU ze třetích zemí nabýval postupně na významu při zvyšování podílu EU na světovém vývozu ICT odvětví a také k udržení přední pozice EU na světovém trhu. Data o vývoji obchodních toků zaznamenaná v přidané hodnotě tedy naznačují poněkud jiné výsledky o podílu jednotlivých zemích na

světových vývozech, než jaká jsou často publikována za použití hrubých dat. Vzhledem k tomu, že **podíl zahraniční přidané hodnoty na celkovém vývozu EU zůstal ve sledovaném období na poměrně nízké úrovni, v porovnání s domácí přidanou hodnotou, import technologií do EU není potřeba vnímat jako riziko pro EU, které by ji hrozilo při nadměrné závislosti na třetích trzích, ale spíše jako příležitost pro uspokojování unijních potřeb a zvyšování konkurenceschopnosti EU ve vývozu na třetí trhy.** Na druhou stranu, problémy v globálních dodavatelských řetězcích způsobené pandemií COVID-19 poukázaly na problémy v určitých dodávkách, a tedy na význam napojení EU na komplexní GVCs a nutnost řešit závislost na zahraničních trzích, tj. dovozu meziproductů ze třetích zemí. Investice do rozvoje vlastních technologií, s ohledem na dostupné vlastní zdroje surovin (viz kapitola 4), jsou tedy z tohoto pohledu žádoucí.

6. REGULACE EU A JEJÍ VLIV NA KONKURENCESCHOPNOST A ROZVOJ EVROPSKÝCH FIREM

2.5 Závěry a doporučení

Ekonomiky všech států chtějí uspět na globálním trhu, a proto se většina z nich snaží přijímat taková regulační pravidla, která chrání klíčové hospodářské a společenské zájmy, ale zároveň nekladou podnikatelskému sektoru přílišná omezení. Zdá se, že Evropa v současnosti prosazuje takový regulační systém k digitálním technologiím (dle Atkinsona, 2021 tzv. „zásadu předběžné opatrnosti“, namísto prosazování „inovačního principu“), který nemusí být ve všech aspektech v souladu s cílem zvýšit konkurenceschopnost evropského hospodářství na světovém poli.

Regulační nástroje Evropské unie a členských států mají za cíl starat se o zájmy veřejnosti a spotřebitelů, a omezovat tak všechny potenciální nezamýšlené negativní důsledky vývoje digitalizace nastavením obecných pravidel, která respektují společenské hodnoty a preference. Regulačním nástrojům Evropské unie však často chybí pružnost přizpůsobit se rostoucímu tempu technologického rozvoje. Velká část regulačních předpisů byla vypracována již před vznikem digitálních technologií, jako je umělá inteligence nebo robotika, a proto často neobsahuje taková ustanovení, která by rizika těchto vznikajících technologií výslovně řešila. V reakci na tuto potřebu, jurisdikce některých členských států vyvinuly řadu institucionálních mechanismů (jako třeba německý zákon BaFin regulující transakce spotřebitelů, jejich osobní údaje a jakékoliv druhy finančních účastí nebo španělská zpravodajská jednotka Sepblac zaměřená na finanční sektor a boj pro praní špinavých peněz a financování terorismu) vyvolaných digitalizací.

Evropská unie není jediným světovým hráčem, který nastavuje pravidla pro digitalizaci. Z provedeného srovnání regulace v nejlivnějších zemích na poli digitalizace vyplývá, že regulační prostředí EU vytváří největší omezení shromažďování a používání údajů, následované Spojenými státy a Čínou. Regulační, preventivní přístup EU k digitálním technologiím, zejména v podobě GDPR je ze strany USA vnímán jako protikladný vůči ekonomickým a národním bezpečnostním zájmům, protože omezuje inovace a růst. Zkušenosti s GDPR ukazují, že zvyšování relativních regulačních nákladů pro investory má negativní vliv na investice, což může vést k nižší úrovni rozvoje podnikání, pomalejšímu růstu a menšímu počtu technologických inovací. Na druhou stranu Spojené státy (či jednotlivé státy) uznávají, že v některých otázkách je prostor přibližovat se regulačnímu postoji EU, ovšem s ohledem na všechna národní práva a zájmy. Pokud jde o oblasti regulace, které ovlivňují přeshraniční obchod, by Spojené státy a EU měly těsněji spolupracovat, aby zajistily interoperabilitu jejich příslušných přístupů. Atkinson (2021) přímo navrhuje, aby se EU připojila ke Spojeným státům a omezila čínský inovační merkantilismus a digitální autoritářství, či aby EU k tomuto cíli přijala alespoň dílčí opatření. Ochrana evropských firem před čínskými giganty však dostává EU do konfliktu s politickou dimenzí a také vyjednávací schopností.

Jednou z výhod, které Čína již dlouho má při jednáních s EU či Spojenými státy, je to, že se svým autoritářským systémem může snadněji rozvíjet a prosazovat jednotný postoj. Se svým pluralitním systémem často vstupují EU a USA do jednání ne zcela jednotní, což oslabuje jejich pozice. Pro budoucí vývoj tak bude důležitá schopnost EU prosazovat některé své standardy (například v případě budoucího schválení dohody CAI se zaměřit na dodržování odstranění nedostatku transparentnosti na čínské straně, netarifních opatření diskriminující zahraniční společnosti, omezení státních zásahů do ekonomiky a nedostatečné ochrany práv duševního vlastnictví). Skutečnost, že Čína omezuje sílu svého technologického sektoru, vzhledem k tomu, že je založena na různých hodnotách a kontrole shora dolů, by neměla být zaměňována za krok, který jde stejným směrem jako EU. Stejně jako v případě USA, kdy se některé státy přibližují rámci GDPR. Regulace tedy jak v USA, tak Číně probíhá, ale hodnoty a výsledky jsou různé.

Největší kritiku v oblasti regulace EU tak sklízí nastavení plošné regulace digitalizace, což lze vidět i ve výsledcích provedeného výzkumu, kde se ozývají se kritické hlasy, že např. plošná regulace umělé inteligence může způsobit technologické zaostávání Evropy za světem, a ještě více tak snížit konkurenceschopnost evropských podnikatelů a start-upů. Členské státy EU a příslušné evropské orgány by se měly v regulačním přístupu zaměřit na to, aby nebyla ohrožena podpora inovačních aktivit. Cílem by tak mělo být vytvoření takového regulačního rámce, který pružně umožní vytvoření inovativního, pro-podnikatelského prostředí pro evropské digitální start-upy. Evropská administrativa by se tak měla zaměřovat na to, aby antimonopolní úřady monitorovaly a stíhaly chování narušující hospodářskou soutěž a dodržovaly práva spotřebitelů. Řada odborníků navrhuje a preferuje samoregulaci nebo úpravu jednotlivých předpisů před rozšiřováním regulačních opatření

EU by si také měla vyjasnit, zda chce podporovat malé a střední podniky nebo velké firmy, zda je cílem vybudování evropské obdoby Silicon Valley, a jak přispět k udržení vysoce kvalifikované pracovní síly (zejména v IT oborech) a zvyšování digitální gramotnosti obyvatelstva.

S ohledem na globální povahu digitalizace, je potřeba vyvolat intenzivnější dialog mezi vládními orgány Evropské unie a jednotlivých členských států ohledně vnímání, pochopení a přístupu regulace digitálních technologií a roli regulačních orgánů při dohledu nad sdílením odborných znalostí a osvědčených postupů napříč oblastmi politiky. Celoevropská akceptace může být předpokladem pro vytvoření silné pozice v rámci supervelmocí a v rámci technologických gigantů.

Pandemie nemoci COVID-19 potvrzuje, že i **krize může být příležitostí**. Ani koronavirová krize se nevymlkla pravidlu, že „žádná krize není stejná“. V širším ekonomickém smyslu tak tato pandemie představuje národohospodářský signál k provedení třeba i dlouho odkládaných změn a reforem. Ve firemní rovině pak jde o různé varianty optimalizace provozu a zvyšování efektivity. V rovině zahraničního obchodu a investic se otevřela celá řada příležitostí v mnoha sektorech. V kontextu současného dění se pro vše jako společný jmenovatel jeví špičkové a vyspělé, tedy high-tech, produkty (zboží i služby), jimž věnují ve všech vyspělých zemích zvýšenou pozornost jak firmy, tak státní instituce, a v kontextu EU i unijní instituce. Pandemie nemoci COVID-19 představuje bezprecedentní test odolnosti jednotlivých členských států EU a jejich připravenosti zvládat krizové situace z různých úhlů pohledu, mezi něž patří i připravenost na **přechod k digitálnímu státu** či **digitální Unii**. Jednou z klíčových pozitivních proměn je bezesporu urychlený přesun do digitálního prostředí napříč všemi sférami našeho života – nejen osobního, nejen pracovního – ale společnosti jako celku. Důležitá je tedy připravenost na restart ekonomik za nových hospodářských podmínek – rychle se měnících a stavících na nových, inovativních a ojedinělých konkurenčních výhodách.

EU v současnosti není lídrem na poli většiny technologických prvků. V současnosti je zřetelný narůstající vliv Číny za udržující se pozice USA jako majoritního poskytovatele a technologického giganta ve vybraných aspektech technologické suverenity. Jedním z důvodů je nedostatečné technologické inovační prostředí. **Evropská unie a její členské státy by se měla zaměřit na:**

- podporu přístupu evropských firem (start-upů) k rizikovému kapitálu;
- podporu partnerství veřejného a soukromého sektoru;
- prosazování regulatorního přístupu k digitální politice podporující (ne omezující) zdravý inovační ekosystém;
- strategickou a koordinovanou podporu vědy a výzkumu z dostupných unijních a veřejných národních zdrojů, včetně excelentního výzkumu bez narušení konkurenčního prostředí a se zvýšením přenosu výsledků výzkumu a vývoje do praxe;
- posílení soukromých investic do umělé inteligence;
- reformu v oblasti politik vědy a výzkumu, vzdělávání, celoživotního učení a aktivní nezaměstnanosti tak, aby byly vybudovány znalostní kapacity a dovednosti pro přijetí klíčových technologických inovací a technologií budoucnosti (např. snížit rozdíly mezi severními státy EU s vysokým podílem výdajů na vědu a výzkum a ostatními státy EU s nižším podílem; podpořit podnikavost studentů, podpořit programy ICT na univerzitách, spolupráci s průmyslem aj.);
- podporu pozitivního vnímání a důvěry ve využívání technologií u občanské společnosti (a také firem) pomocí příkladů dobré praxe (např. snížení administrativy);
- vyrovnání nerovného přístupu na trhy obchodních partnerů, zejména Číny;
- podporu vymahatelnosti práva, pokračování zajišťování spravedlivé hospodářské soutěže a nalezení rovnováhy mezi národními, unijními a geopolitickými zájmy, a to

vše v kontextu toho, že strategická autonomie nebude vést k protekcionismu, ale odstraní rizikovou závislost na strategických sektorech.

Digitální trh je společným trhem v rámci EU, který odstraňuje obchodní překážky mezi členskými státy, čímž zvyšuje hospodářskou prosperitu a přispívá k vytváření „stále užšího svazku evropských národů“. Digitální trh byl pro účely stanovení tržní koncentrace segmentován do oblasti digitálních médií a reklamy, elektronického obchodu, e-služeb, digitálního zdraví, informačních technologií, hardware, software, telekomunikací, veřejný cloudů a finančních technologií. Výsledky analýzy ukazují, že ve většině zkoumaných segmentů je **stabilní oligopolní struktura** (zpravidla 3 vládnoucí firmy ovládají přes 75 % segmentu), s výjimkou e-služeb, kde je **monopolní struktura trhu** (tento trh je ovládán společností Tesco PLC). Většina dominantních firem ovšem nemá sídlo v EU, a lze tedy konstatovat, že **neexistuje ani jeden segment digitálního trhu, o kterém by se dalo říct, že v tomto segmentu má EU k dispozici dostatek zdrojů, aby si zajistila autonomii**. Do budoucna by se tedy EU měla zaměřit na podporu a rozvoj firem se sídlem v EU ať již v současných oblastech digitálního trhu, tak i v nově vznikajících oblastech, jako je např. digitální zdraví.

Z analýzy **postavení a konkurenční pozice ekonomik členských států EU a zástupců firemní sféry** vyplynulo že, **hlavním cílem EU a jednotlivých členských států by mělo být posílení inovační výkonnosti evropských firem a zvýšení jejich konkurenceschopnosti**. Ke zvýšení konkurenceschopnosti by mělo dojít především prostřednictvím zvýšení využívání unikátních know-how vzniklých ve spolupráci s akademickým a výzkumným sektorem, dále pak rozšířením know-how firem pro vlastní inovace, zvýšením efektivnosti interních procesů v oblasti řízení inovací, tak aby došlo k nárůstu počtu firem především evropského původu v pozici technologických lídrů. Výsledky analýzy naznačují, že **při zvyšování měř uzavírání se importu dochází ke snižování omezení high-tech konkurenceschopnosti na makro úrovni**. Každý členský stát EU nicméně zaujímá individuální pozici s ohledem na vývoj trendů v časových řadách sledovaných ukazatelů za sledované období 2010–2019. **Nejmenší limity high-tech konkurenceschopnosti na mikro úrovni** při uzavírání se importu byly zaznamenány u **mikropodniků**, jež následují s větším odstupem střední podniky. **Největší omezení high-tech mikro-konkurenceschopnosti** při uzavírání se importu byly identifikovány u **velkých podniků**. **Oslabení konkurenceschopnosti lze předpokládat u levných, neunikátních a jednoduchých výrobků s nižší přidanou hodnotou**.

Zásadním předpokladem pro dosažení a udržení konkurenceschopnosti je nalezení rovnováhy mezi potenciální a vhodnou mírou soběstačnosti, pružnosti a velikostí zdrojů. Jedná se zejména o **schopnost spustit výrobu high-tech výrobků a poskytovat high-tech služby**. **Cestou k tomuto výsledku je však otevřenost a mezinárodní spolupráce v podobě modelu „otevřené strategické autonomie“**. Tento model se snaží propojit asertivitu EU při posilování kapacit důležitých pro její zájmy a hodnoty, ale zároveň potvrzuje nezbytnost otevřené spolupráce s partnery po celém světě. **Přestože EU klade důraz na otevřenost vůči mezinárodnímu obchodu, klade důraz i na vymezení a zachování možnosti zásahu ve strategických oblastech, a to ve prospěch posilování autonomie (soběstačnosti) EU**.

Analýza závislosti EU na importu technologií ze třetích zemí z hlediska dovozu ICT do EU ukazuje, že **závislost EU na dovozu technologií zaznamenala postupný pokles v letech 2000–2019, a v současné době dosahuje relativně nízké úrovně v porovnání s jinými komoditami**. Ačkoliv technologická závislost EU na třetích zemích není vysoká, existují zde

významné rozdíly mezi jednotlivými členskými státy EU. **Nejvyšší dovozy ICT byly v posledních letech zaznamenány v malých otevřených ekonomikách, jako je Česko, Slovensko a Maďarsko, naopak nejnižší dovozy technologií byly zjištěny v Belgii, Litvě a ostrovních státech, tj. Kypru a na Maltě.** Podobné výsledky byly zaznamenány i v oblasti podílu dovozu technologií na HDP. Tyto výsledky jednoznačně poukazují na to, že dovoz ICT závisí primárně na struktuře dané ekonomiky a průmyslové tradici země. **Analýzou teritoriální struktury dovozu technologií do EU byla zjištěna značná převaha asijských států, zejména Číny,** které umísťují své technologické výrobky na unijním trhu. USA a Velká Británie se vyskytují mezi deseti největšími dovozci ICT do EU.

V rámci **analýzy příležitostí pro EU při využívání importu technologií ze třetích zemí** bylo zjištěno, že u všech členských států EU převažovala v letech 2005 a 2015 zpětná vazba v zapojení do globálních hodnotových řetězců. **Import technologií ze třetích zemí tedy pro EU znamená příležitost, jak zvýšit svou výrobu** a export technologických, ale i jiných výrobků, které mohou obsahovat technologické vstupy ze třetích zemí **a jak uspokojit poptávku unijních výrobců a spotřebitelů po technologických výrobcích a službách.** Výsledky analýzy poukazují na fakt, že **import technologií do EU měl větší význam pro uspokojování unijní poptávky v oblasti nákupu počítačů, elektronických a elektrických zařízení než pro zvyšování exportu EU do třetích zemí.** Pozitivně lze tento vývoj hodnotit z pohledu spotřebitelů, kterým dovoz ICT výrobků ze třetích zemí umožňoval větší výběr za lepší ceny, avšak z hlediska obchodní bilance, dovoz technologií ze zahraničí přispíval k exportu EU pouze jednou pětinou. Důležité je také zjištění, že podíl zahraniční hodnoty ve vývozech i v konečné poptávce EU po ICT technologiích a službách mezi lety 2005–2015 rostl. Z charakteru tohoto trendu, ve kterém nedošlo k výrazné fluktuaci, lze usoudit, že růst podílu zahraniční přidané hodnoty pokračoval i po roce 2015. **Z hlediska dlouhodobého vývoje lze konstatovat, že import technologií do EU ze třetích zemí nabýval postupně na významu při zvyšování podílu EU na světovém vývozu ICT odvětví a také k udržení přední pozice EU na světovém trhu.** Data o vývoji obchodních toků zaznamenaná v přidané hodnotě tedy naznačují poněkud jiné výsledky o podílu jednotlivých zemích na světových vývozech, než jaká jsou často publikována za použití hrubých dat. Vzhledem k tomu, že podíl zahraniční přidané hodnoty na celkovém vývozu EU zůstal ve sledovaném období na poměrně nízké úrovni, v porovnání s domácí přidanou hodnotou, **import technologií do EU není potřeba vnímat jako riziko pro EU, které by ji hrozilo při nadměrné závislosti na třetích trzích, ale spíše jako příležitost pro uspokojování unijních potřeb a zvyšování konkurenceschopnosti EU ve vývozu na třetí trhy.**

Analýza regulačních mechanismů v EU a v zemích mimo EU a jejich vliv na konkurenceschopnost podnikatelských subjektů byla rozdělena do několika základních oblastí zájmů, např. ochrana dat, digitální identita, digitální platba nebo digitální transakce a umělá inteligence. Z výsledků analýzy je zřejmé, že **některé oblasti, jako např. umělá inteligence, nejsou plně pokryty a neodpovídají úrovni technologického vývoje.**

EU přistupuje k regulaci odlišně nežli USA a Čína. **USA jako celek nepřijímají jednotné regulační mechanismy,** ale jednotlivé státy nastavují regulaci individuálně. Cílem těchto regulací je posílit konkurenceschopnost amerických podniků především vůči EU. **Regulace v Číně se především zaměřuje na regulaci osobních údajů a ochrany informací v kyberprostoru, přičemž regulační snahy se silným vlivem státního aparátu jsou neustále posilovány.** Dle některých podnikatelských subjektů působících na území České republiky jsou regulační mechanismy vnímány jako překážky k technologické suverenitě EU a jejich význam

pro rozvoj EU není významný. Regulace, především ta plošná, brání rozvoji start-upů a posilování konkurenceschopnosti podniků, proto **je vnímána spíše negativně, a to nejenom podnikatelskými subjekty, ale také některými členskými státy EU.** Nicméně je potřeba si uvědomit, že regulace je nezbytná k ochraně základních práv občanů a celkové bezpečnosti. Přijetí jednotných regulačních mechanismů na celounijní úrovni a prosazování jednotného postoje členských států je předpokladem pro vytvoření silné pozice mezi technologickými giganty. **K tomuto mohou přispět následující kroky:**

- vytvoření srozumitelného regulatorního rámce umožňujícího jednotný výklad a vynutitelnost napříč vnitřním trhem EU a podporujícího vytvoření inovativního, pro-podnikatelského prostředí (tzv. inovační princip), zejména pro evropské digitální start-upy, který bude agilní a flexibilní rozvíjený iteračním procesem a který odráží dynamiku odvětví, které se snaží utvářet;
- dohlížení a vymáhání odpovědnosti firem (zapojení vnitrostátních regulačních orgánů, aktivnější vymáhání práva v online prostředí);
- prosazování standardů dohodnutých v obchodních dohodách (například dodržování transparentnosti, odstraňování netarifních opatření diskriminujících zahraniční společnosti, dodržování ochrany práv duševního vlastnictví) včetně nastavení dělby kompetencí mezi EU a členskými státy ve vyjednávání a uzavírání obchodních a investičních dohod;
- posilování spolupráce se zeměmi založenými na demokratických principech a vládě práva v podobě zesilování společného regulatorního rámce pro nové technologie, především s USA, avšak s ohledem na ekonomické a bezpečnostní zájmy obou stran;
- zamezení zneužívání ochrany dat k digitálnímu protekcionismu;
- stabilní podpora zachování kybernetické bezpečnosti; zachování podpory udržitelnosti a boj proti změně klimatu;
- zachování globální otevřenosti internetu a zabránění vzniku paralelních technologických sfér;
- doplnění regulačního vlivu investicemi do digitální infrastruktury, dovedností a průmyslu, aby se EU sama stala digitálním hráčem na světovém poli (Evropa se musí z regulační supervelmoci stát technologickou supervelmocí);
- pokračování EU v uplatňování regulační pravomoci při utváření digitálního prostředí (například vytvořením evropské cloudové federace, která vyžaduje, aby ti, kdo usilují o přijetí, dodržovali normy EU).